

NYKYTILAKUVAUS JA PERUSTELUMUISTIO

YMPÄRISTÖ - ASUKAS - YHTEISTYÖ

Hämeenkyrö, Ikaalinen, Juupajoki, Kangasala, Lempäälä, Mänttä-Vilppula, Nokia, Orivesi, Parkano, Pirkkala, Pälkäne, Ruovesi, Sastamala (Mouhijärvi ja Suodenniemi), Tampere, Vesilahti, Virrat, Ylöjärvi

SISÄLLYSLUETTELO

---

1 JOHDANTO	3
2 Jätehuollon sääntely ja vastuut	4
2.1 Jätehuollon sääntely	4
2.1.1 Jätelainsäädäntö ja EU-direktiivit	4
2.1.2 Valtakunnallinen jätesuunnitelma	5
2.1.3 Jätehuoltomääräykset	5
2.1.4 Muut tavoitteelliset ohjelmat ja suunnitelmat	5
2.1.5 Jätehuollon rooli kiertotaloudessa	6
2.2 Jätehuollon järjestämisvastuut	6
2.3 Kunnan jätehuoltoroolit ja -tehtävät	7
2.3.1 Kuntien vastuu jätehuollon järjestämiseen ja omistajaohjaus	7
2.3.2 Jätehuollon palvelutehtävät	7
2.3.3 Jätehuollon viranomaistehtävät	8
2.3.4 Jätehuollon valvontatehtävät	8
3. Jätehuollon toteuttaminen toimialueella	9
3.1 Jätteen keräys ja kuljetus	10
3.2 Jätteenkäsittely	11
3.3 Jäteneuvonta ja viestintä sekä muut viestinnän muodot	12
3.4 Muutokset toimintaympäristössä	12
4 Jätestrategiatyön eteneminen ja toteutus	13
4.1 Jätehuollon tulevaisuus ja järjestäminen	15
4.2 Jätehuolto haja-asutusalueella nyt ja tulevaisuudessa	15
4.3 Vastuut ja yhteistyö jätehuollon järjestämisessä	15
4.4 Kuntalaisten vaikutusmahdollisuudet	15
5 Visio, strategiset painopisteet ja toimenpiteet	16
5.1 Strategiset painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet	16
5.1.1 Ympäristöhyödyt varmistaen	16
5.1.2 Asukas huomioiden	18
5.1.3 Yhteistyöllä onnistuen	19
6 Strategian jatkuvuus	21
LIITE Jätestrategian valmistelun ohjausryhmä	22

1 JOHDANTO

Kunnan tehtävänä on järjestää ja tuottaa palveluita kunnan asukkaille. Näihin tehtäviin kuuluu jätelain velvoittamana huolehtia jätehuollon järjestämisestä. Jätehuollolla tarkoitetaan jätteen keräystä, kuljetusta, hyödyntämistä ja loppukäsittelyä, mukaan lukien tällaisen toiminnan tarkkailu ja seuranta sekä loppusijoituspaikkojen jälkihoito. Yhdyskuntajätehuolto on välttämättömyyspalvelu, joka edellyttää aina julkisoikeudellisen yksikön eli kunnan vastuuta palvelun hoitamisesta. Yhdyskuntajätehuollon on toimittava kaikissa oloissa, kaikkina aikoina ja kaikilla alueilla eli myös siellä, missä palvelun tuottaminen on hankalaa ja kallista. Palvelun tulee olla myös kuntalaisille yhdenvertaista. Toimiva jätehuolto on perustuslain 20 §:n mukaisen ympäristöperusoikeuden toteutumisen edellytys.

Kuntien välinen yhteistyö jätehuollossa synnytti 1990-luvulta lähtien kuntien omistamat yhtiöt jätehuollon palvelutehtävän hoitamiseen. Pirkanmaalla jätehuoltoyhteistyötä valmisteltiin 80-luvun lopulta, ja Pirkanmaan Jätehuolto Oy aloitti käytännön toimintansa 1.8.1994. Jätehuollon viranomaistehtävistä huolehtivat tuolloin kuntien ja valtion viranomaiset. Jätelain uudistus vuonna 2012 edellytti kuntia perustamaan jätehuollon yhteistyöalueen kattavan yhteisen jätehuoltoviranomaisen. Pirkanmaalla kuntien yhteisenä jätehuoltoviranomaisena aloitti 1.9.2012 alueellinen jätehuoltojaosto, sittemmin alueellinen jätehuoltolautakunta.

Toimialueen kuntien edellisen jätestrategian yhteinen osa valmistui vuonna 2003. Edellisessä jätestrategiassa on määritelty toimialueen kuntien yhteiset päämäärät ja niiden tavoittelemiseksi määritellyt toimenpiteet jätehuollon toteuttamiseksi

ja kehittämiseksi. Päämääriä on edellisessä jätestrategiatyössä tarkasteltu aina vuoteen 2020 saakka, mutta pääosin edellisessä strategiassa asetetut tarkastelujaksot ovat olleet lyhyempiä. Tarve strategian uudistamiselle on kuitenkin ilmeinen muun muassa jätelain uudistusten, muuttuneiden jätteenkäsittelymenetelmien ja kiristyvien materiaalikerätystavoitteiden vuoksi. Myös jätteen keräyksestä, kuljetuksesta ja käsittelystä aiheutuvien ympäristövaikutusten arviointi on kehittynyt viime vuosina.

Jätestrategiassa asetetaan strategiset painopisteet kunnan vastuulle kuuluvan jätehuollon järjestämiselle ja kehittämiseksi toimialueella. Yhteisen jätestrategian määrittely on tärkeää, koska jätehuollon toteutus on siirretty useamman kunnan yhteiselle jätelyhtiölle eli Pirkanmaan Jätehuolto Oy:lle. Koska jätelyhtiön ja jätehuoltoviranomaisen toimialue on laaja, kuntien yhteistä näkemystä tarvitaan siitä, millaisin periaattein jätehuoltoa kehitetään tulevina vuosina. Jätestrategia määrittelee yhteistoiminnan kannalta ne välttämättömät asiat, joiden perusteella kaikki kunnalliset osapuolet sitoutuvat kehittämään yhteistoimintaa.

Jätestrategia koskee Hämeenkyrön, Ikaalisten, Juvajoen, Kangasalan, Lempäälän, Mänttä-Vilppulan, Nokian, Oriveden, Parkanon, Pirkkalan, Pälkäneen, Ruoveden, Sastamalan (entisten Mouhijärven ja Suodenniemen osalta), Tampereen, Vesilahden, Virtain ja Ylöjärven kuntia. Tämä jätestrategia korvaa aikaisemman vuonna 2003 laaditun Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n osakaskuntien yhteisen jätestrategian. Jätestrategia on voimassa vuoteen 2025 saakka tai siihen asti, kunnes seuraava jätestrategia tulee voimaan.

2 JÄTEHUOLLON SÄÄNTELY JA VASTUUT

2.1 JÄTEHUOLLON SÄÄNTELY

2.1.1 JÄTELAINSÄÄDÄNTÖ JA EU-DIREKTIIVIT

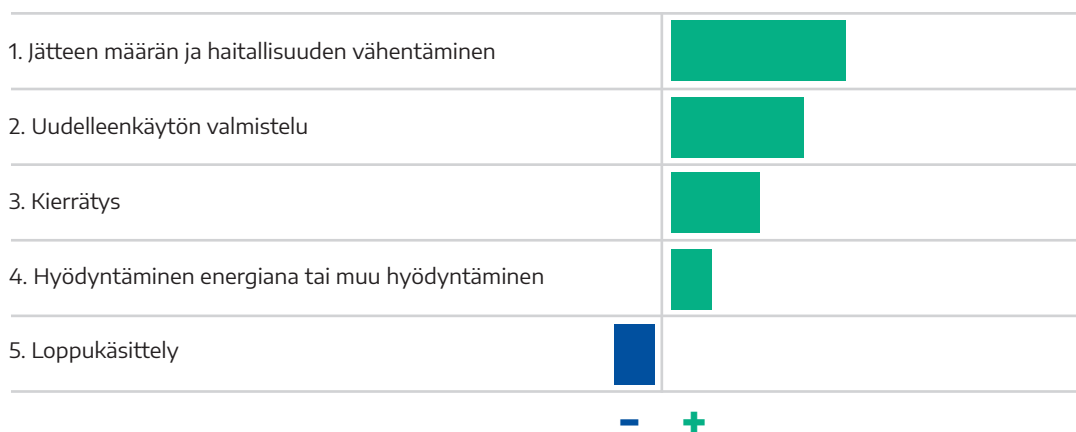
Jätelainsäädännön tavoitteena on ehkäistä jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvaa vaaraa ja haittaa terveydelle ja ympäristölle, vähentää jätteen määrää ja haitallisuutta, edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä, varmistaa toimiva jätehuolto sekä ehkäistä roskaantumista. Yleisiä jätelainsäädännön säädöksiä ovat jätelaki (646/2011) ja valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012), joiden lisäksi on kymmeniä säädöksiä, jotka vaikuttavat jätehuollon järjestämiseen.

Suomen jätelainsäädäntö pohjautuu EU:n jätelainsäädäntöön, jonka perustana on niin sanottu jätedirektiivi (2008/98/EY). Sen lisäksi EU-tasolla

on paljon muita jätehuoltoa sääteleviä direktiivejä ja asetuksia muun muassa jätehuollon tuottajavastuusta, jätteenkäsittelystä ja kaatopaikoista.

Lainsäädännössä on vahvistettu noudatettavaksi jätehuollon etusijajärjestys. Etusijajärjestyksestä voi poiketa vain, jos jokin muu vaihtoehto on ympäristön kannalta järkevämpi. Etusijajärjestyksen mukaista jätehuoltovaihtoehtoa valittaessa huomioidaan jätteen elinkaarivaikutukset, ympäristönsuojelu sekä jätehuollosta vastaavan tekniset ja taloudelliset edellytykset noudattaa etusijajärjestystä.

Ympäristövaikutukset

Kuva. Jätehuollon etusijajärjestys. Etusijajärjestyksestä voidaan poiketa, jos tämä on tuotteen ja jätteen elinkaaren aikaisten vaikutusten vuoksi perusteltua. Jätehuollon elinkaaritarkasteluissa arvioidaan eri käsittely- ja hyödyntämistapojen ympäristövaikutukset.

2.1.2 Valtakunnallinen jätesuunnitelma

Valtakunnallisessa jätesuunnitelmassa vuoteen 2023, Kierrätyksestä kiertotalouteen, on asetettu jätehuollon ja jätteen synnyn ehkäisyn tavoitteet sekä toimet tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhtenä painopistealueena on yhdyskuntajäte ja sille asetetut yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat:

- Yhdyskuntajätämäärän kasvu hidastuu suhteessa bruttokansantuotteeseen ja saavutetaan suhteellinen irtikytöntä.
- Yhdyskuntajätteestä kierrätetään 55 %.
- Pakkausjätteiden kierrätys lisääntyy (vähintään käsittelyssä olevan jätedirektiivin tavoitetason mukaisesti).

Toisena painopistealueena on biohajoava jäte, jolle asettuja tavoitteita ovat muun muassa:

- Ruokahävikki puolitetaan vuoteen 2030 mennessä.
- Kaikesta yhdyskuntajätteen sisältävästä biojätteestä kierrätetään 60 %.

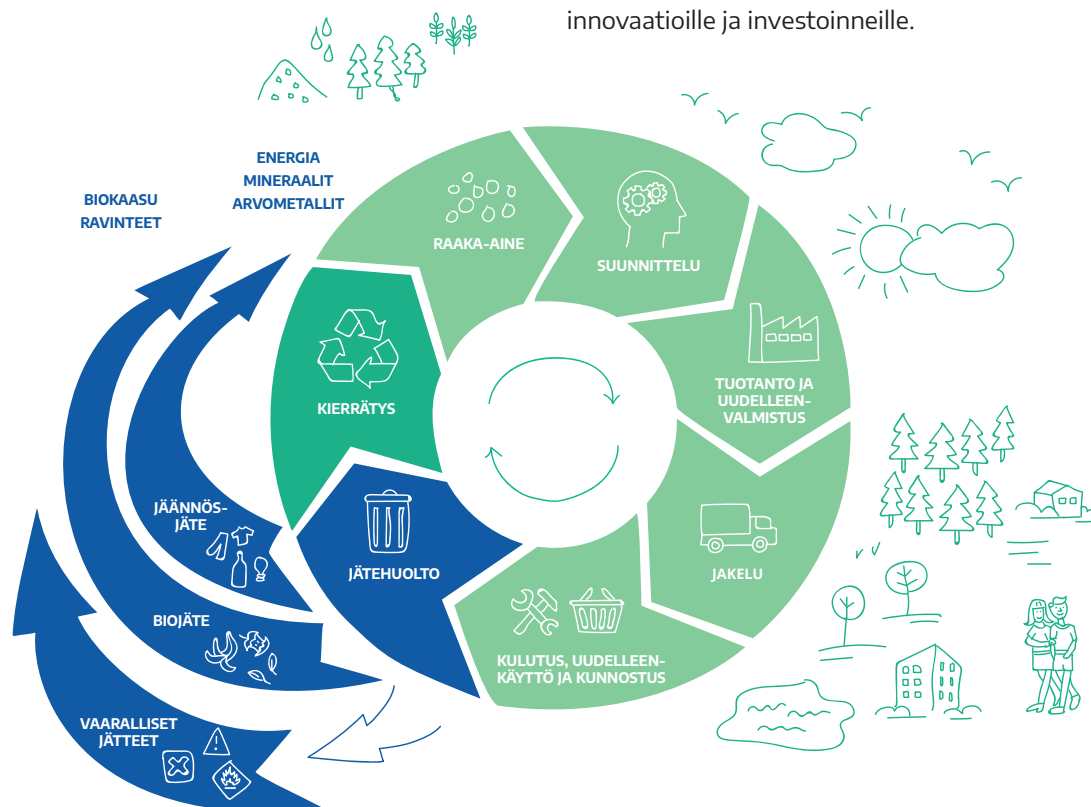
2.1.3 Jätehuoltomääräykset

Paikallisesti jätehuoltoa ohjataan toimialueen kuntien yhteisillä jätehuoltomääräyksillä. Jätehuoltomääräyksillä annetaan jätelain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisista olosuhteista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia määräyksiä. Jätehuoltoviranomainen on hyväksynyt toimialueen kuntien yhteiset jätehuoltomääräykset 14.5.2014 ja niitä on päivitetty 5.11.2015 ja 7.2.2018.

2.1.4 Muut tavoitteelliset ohjelmat ja suunnitelmat

Suomessa laadittiin kiertotalouden tiekartta, Kierrola kärkeen – Suomen tiekartta kiertotalouteen 2016-2025. Kiertotalous maksimoi materiaalien ja niiden arvon säilymisen kierrossa mahdollisimman pitkään.

Osana kiertotalouden tiekarttaa komissio julkaisi tammikuussa 2018 EU:n ensimmäisen muovistrategian, jonka tavoitteena on vähentää muovijätteen ja -roskan aiheuttamia ongelmia. Strategialla halutaan tehostaa muovin talteenottoa ja kierrätystä sekä tuotesuunnittelua, joka edistää muovituotteiden uudelleenkäyttöä, korjattavuutta ja kierrätystä. Samalla luodaan edellytyksiä uusille kiertotalouden innovaatioille ja investoinneille.

Kuva. Jätehuollon rooli kiertotalouden kokonaisuudessa

Suomessa on myös laadittu kansallinen muovitiekartta, jossa on mietitty ratkaisuja muoveihin liittyviin haasteisiin. Muovitiekartassa tunnistetaan toimenpiteitä, joilla vähennetään muovijätteen ja -roskan aiheuttamia haittoja, autetaan kuluttajia toimittamaan muovit jätehuollon piiriin, tehostetaan muovien talteenottoa, kierrätystä sekä tuotesuunnittelua, luodaan edellytyksiä kiertotalouden innovaatioille sekä investoinneille ja vähennetään riippuvuutta fossiilisista raaka-aineista lisäämällä biopohjaisia ja biohajoavia ratkaisuja.

2.1.5 Jätehuollon rooli kiertotaloudessa

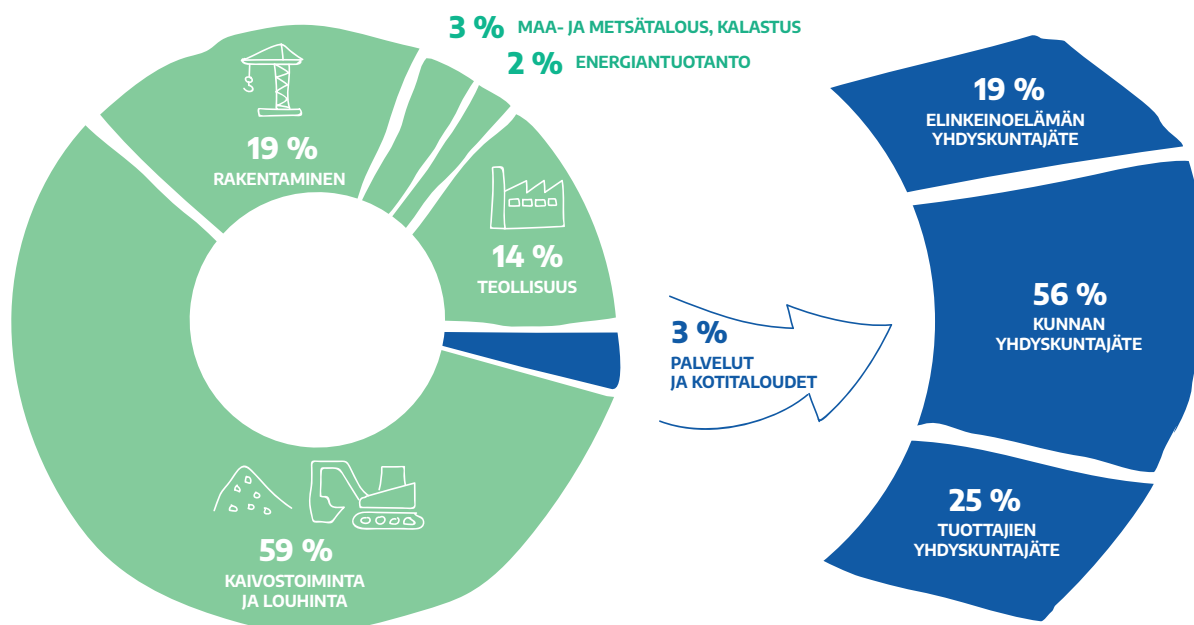
Kiertotaloudessa pyritään säilyttämään materiaalit ja niiden arvo kierrossa mahdollisimman pitkään. Jätteistä tehdään resursseja, tuotteet suunnitellaan kestäviksi ja tuotannon haittavaikutukset minimoidaan. Kiertotaloudessa korostuu huolellisesti hoidettu jätehuolto, jonka avulla ehkäistään haitallisten aineiden kulkeutumista materiaalikiertoon. Kunnallinen jäteyhtiö toimii kiertotalouden kehässä jäännösjätteen asianmukaisena käsittelijänä sekä materiaalivirtojen ohjaajana.

2.2 JÄTEHUOLLON JÄRJESTÄMISVASTUUT

Jätehuollon järjestämisen vastuut jakautuvat jätelaissa kolmelle eri taholle:

Kunnan vastuulle kuuluu 1.1.2019 alkaen jätelain (445/2018) muutoksen myötä kaikki asumisessa syntyvä jäte mukaan lukien sako- ja umpikaivoliete sekä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte. Kunnan vastuulla on myös liikehuoneistoissa syntyvä yhdyskuntajäte, joka kerätään kiinteistöllä yhdessä edellä tarkoitetun jätteen kanssa sekä muu yhdyskuntajäte, joka kerätään yhdessä edellä tarkoitetun jätteen kanssa alueellisessa putkikeräysjärjestelmässä. Kunta on vastuussa myös asumisessa syntyvän vaarallisen jätteen jätehuollon järjestämisestä. Kunnalla on lisäksi viimekätinen velvoite tarjota jätehuoltopalvelua myös elinkeinoelämälle, mikäli palvelua ei ole saatavissa markkinoilta ja jäte soveltuu kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään (ns. TSV-palvelu). Kunnallisen jätehuollon kustannukset katetaan jätemaksuilla.

YHDYSKUNTAJÄTEHUOLLON VASTUUNJAKO

SUOMESSA MUODOSTUU VUOSITTAIN NOIN 100 MILJ. TONNIA JÄTETTÄ, JOSTA YHDYSKUNTAJÄTTEEN OSUUS ON 3 %.

Kuva. Yhdyskuntajätteen osuus kokonaisjättemäärästä on noin 3 % ja se jakaantuu kolmen vastuutahon kesken.

Tuottajavastuun piiriin kuuluvan tuotteen tuottaja eli yleensä tuotteen valmistaja tai maahantuoja vastaa kustannuksellaan käytöstä poistettujen tuotteiden jätehuollon järjestämisestä. Tuottajavastuun piiriin kuuluvat ajoneuvon renkaat, paperi, pakkaukset, ajoneuvot, sähkö- ja elektroniikkalaitteet sekä paristot ja akut. Jätelain mukaan kunta voi täydentää tuottajavastuun alaisten jätteiden kuljetusta ja vastaanottoa siltä osin kuin tuottaja ei sitä järjestä. Kuntien on kuitenkin tehtävä yhteistyötä tuottajien kanssa ja kunnan keräämä jäte on toimitettava tuottajan järjestämään jätehuoltoon.

Jätteen haltijan vastuulle kuuluvat elinkeinotoiminnan jätteet. Elinkeinotoiminnan jätteen tuottajat hankkivat jätehuoltopalvelun pääsääntöisesti markkinoilta. Aiheuttamisperiaatteen mukaisesti jätteen haltijan on vastattava oman jätehuoltonsa kustannuksista.

2.3 KUNNAN JÄTEHUOLTOROOLIT JA -TEHTÄVÄT

Kunnalla on neljänlaisia rooleja ja tehtäviä jätehuollon järjestämisessä:

1. vastuu jätehuollon järjestämiseen ja omistajaohjaus
2. palvelutehtävät

3. viranomaistehtävät

4. ympäristönsuojeluviranomaisen valvontatehtävät.

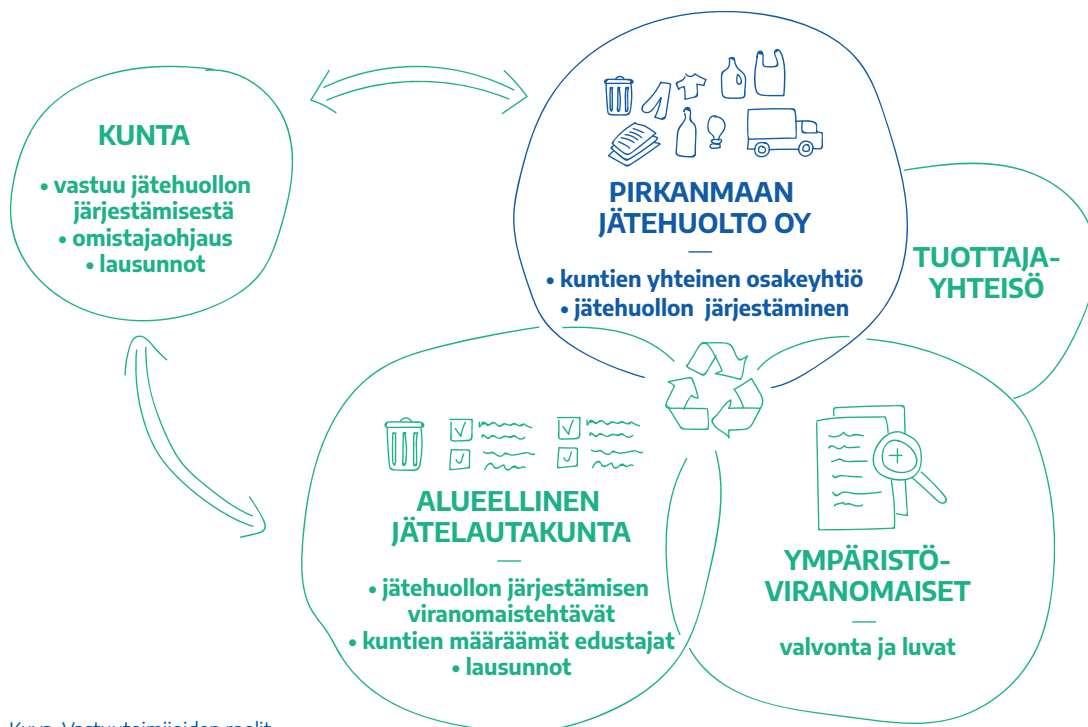
2.3.1 Kuntien vastuu jätehuollon järjestämiseen ja omistajaohjaus

Jätelaki asettaa kunnalle vastuun yhdyskuntajätehuollon järjestämiseen. Kunnat ovat perustaneet Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n hoitamaan jätelain mukaisia jätehuollon järjestämistehtäviä. Alueellisella järjestäytymisellä on luotu mahdollisuudet ja resurssit pitkäjänteiseen kehitystyöhön kiristyvien ympäristövaatimusten ja -tavoitteiden mukaisesti.

Toimialueen kunnat vastaavat jäteyhtiön omistajaohjauksesta. Omistajaohjauksen periaatteet määrittelevät, miten kuntien omistamaa jäteyhtiötä ohjataan ja valvotaan.

2.3.2 Jätehuollon palvelutehtävät

Jätehuollon palvelutehtävät ovat jätehuollon käytännön toteuttamista. Jäteyhtiön palvelutehtävät järjestetään lainsäädännön ja kuntien yhteisen tahotilan mukaisesti. Jätelaki asettaa yleiset laatuvaatimukset jätteenkuljetukselle, vastaanottoa paikkojen riittävyydelle ja saavutettavuudelle, etusijajärjestyksen toteuttamiselle, palveluiden mitoitukselle ja tiedotuksen riittävyydelle. Kuntien palvelutehtävää toteuttaessaan kuntaomisteinen jäteyhtiö ei toimi

Kuva. Vastuutoimijoiden roolit

markkinoilla yksityisten jätealan yritysten kilpailijana, vaan se toteuttaa kunnan vastuuta jätehuollosta hoitamalla kunnan lakisääteisiä jätehuoltopalveluja.

Jätehuollon palvelutehtäviä:

- seka-, bio- ja hyötyjätteiden kiinteistöittäinen ja alueellinen keräys
- sako- ja umpikaivolietteen kiinteistöittäinen keräys (lukuun ottamatta Nokian kaupunkia, jossa tyhjenyksistä sovitaan suoraan yrittäjän kanssa)
- jätteenkuljetusten kilpailuttaminen julkisena hankintana ja ostaminen ympäristöalan yrityksiltä
- vaarallisten jätteiden vastaanotto
- käsittelypaikkojen rakentaminen ja ylläpito (jätekeskukset ja käsittelylaitokset)
- käsittelypalvelujen hankkiminen
- jäteneuvonta ja tiedotus
- jätelaskujen laskuttaminen
- jätehuollon kehittäminen.

2.3.3 Jätehuollon viranomaistehtävät

Jätehuollon viranomaistehtävissä kunta käyttää julkista valtaa, jonka vuoksi näistä tehtävistä kunnassa huolehtii kunnan nimeämä jätehuoltoviranomainen. Niissä kunnissa, joissa jätehuollon palvelutehtävät hoidetaan kuntien yhteisessä jäteyhtiössä, kunnan jätehuoltoviranomaisena toimii kuntien yhteinen toimielin eli alueellinen jätehuoltolautakunta (31.5.2017 saakka alueellinen jätehuoltojaosto).

Jätehuoltoviranomaisen tehtäviä:

- jätehuoltomääräysten päättäminen
- jätehuoltomääräysten poikkeamisista päättäminen
- kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen aluerajauksista päättäminen
- jätetaksan hyväksyminen
- jätemaksujen maksuunpanosta päättäminen sekä maksujen laittaminen perintään
- poikkeuksen myöntäminen luovutusvelvollisuudesta kunnan järjestämään jätehuoltoon
- jätteenkuljetusjärjestelmästä päättäminen
- jätteenkuljetusrekisterin ylläpitäminen
- jätelain ja jätehuoltomääräysten noudattamisen seuranta.

2.3.4 Jätehuollon valvontatehtävät

Jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvovat kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY).

Valvontaviranomaisen tehtäviä:

- valvoa jätelain noudattamista
- antaa tarvittaessa erityisiä valvontamääräyksiä laiminlyöntien ja rikkomusten oikaisemiseksi
- liittyy valvontamääräykseen tehoste kuten uhkasakko
- tehdä päätökset valvonta-asioissa
- käsitellä sille kuuluvat ilmoitus- ja lupa-asiat sekä valvoa päätösten noudattamista.

3. JÄTEHUOLLON TOTEUTTAMINEN TOIMIALUEELLA

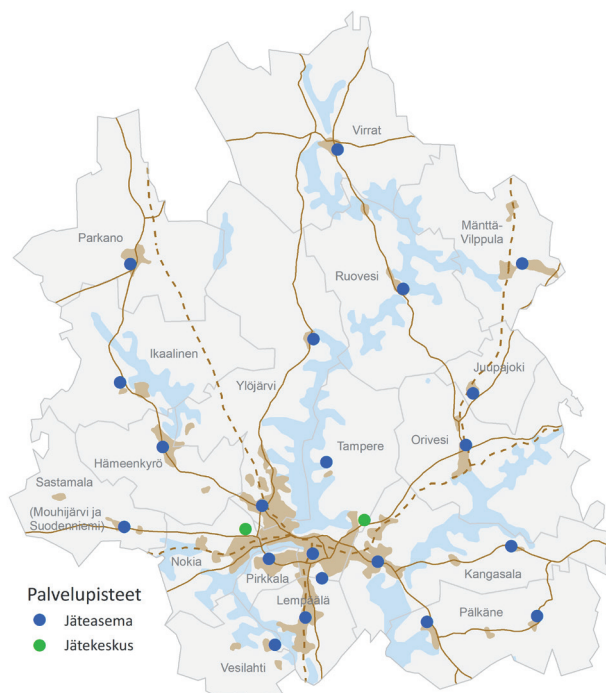
Jätehuollon yhteistoiminta-alueeseen kuuluu 17 Pirkanmaan kuntaa. Asukkaita toimialueella on noin 444 000 ja vapaa-ajan asuntoja noin 39 500 kpl.

Asutus on tiivistä Tampereen keskustaajamassa ja ympärillä levittäytyy laaja haja-asutusalue, jossa on runsaasti vapaa-ajan asutusta. Aluetta halkovat isot vesistöt. Yksin Tampereella asuu puolet toimialueen asukkaista. Kaupunkiseutu on voimakas

kasvukeskus, jonka asukasmäärän ennakoitaan lisääntyvän 110 000 asukkaalla vuoteen 2040 mennessä. Asukasmäärästä johtuen toiminnan volyyymi on iso. Toisaalta runsas vapaa-ajan asutus aiheuttaa kausivaihtelua jätemäärissä ja vesistöt lisäävät jätehuollon kuljetusmatkoja.

Asukkaita	443 894
Toimialueen pinta-ala	11 630 km ²
Maapinta-ala	9 858 km ²
Kotitalouksia	219 501
Vapaa-ajan asuntoja	39 546
Maatiloja	3 007
Yrityksiä	30 957
Taajama-aste	89,2 %

Lähde: Pirkanmaan liitto

Kuva. Pirkanmaan Jätehuollon palvelupisteet

3.1 JÄTTEEN KERÄYS JA KULJETUS

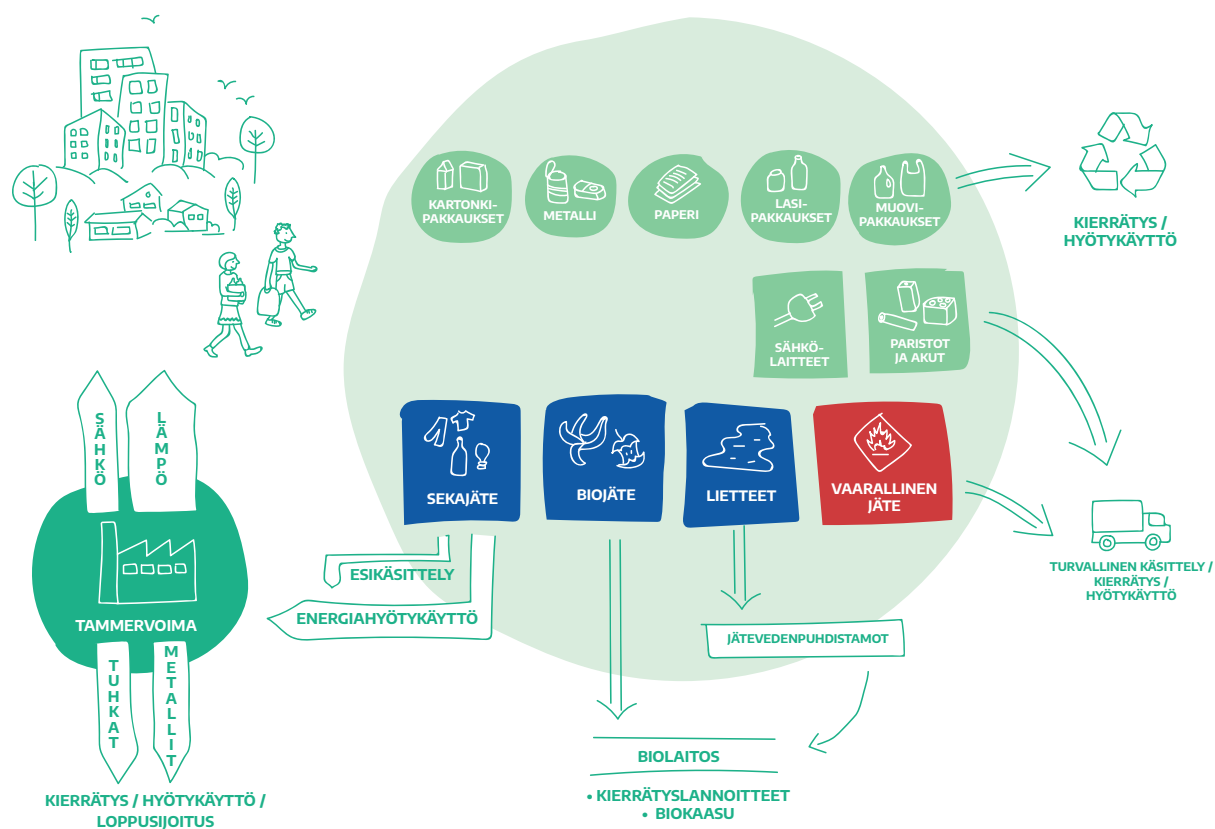
Alueella on käytössä kunnan järjestämä jätteenkuljetus Nokian kaupungin lietteiden kuljetusta lukuun ottamatta. Jäteyhtiö kilpailuttaa jätteiden kuljetukset asukkaiden puolesta. Yhtiöllä ei ole omia jäteautoja, vaan jätteiden kuljetuksen hoitavat tarjouskilpailun perusteella valitut yritykset. Jäteyhtiö vastaa kuljetusten reitityksestä, asiakaspalvelusta ja laskutuksesta. Nokian kaupungin alueella on lietteiden osalta käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus, jossa kiinteistön haltijat sopivat itse kuljetusten järjestämisestä valitsemansa jätehuoltorekisteriin merkityn kuljetusurakoitsijan kanssa.

Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen alueella jätteet noudetaan kiinteistön jäteastiasta. Kiinteistöt voivat hankkia myös yhteisen jäteastian eli perustaa ”jätekimpan”. Kiinteistöittäisen jätteenkuljetusalueen

ulkopuolelle on perustettu aluejätepisteverkosto. Alueella kehitetään myös jätteiden lähikeräysjärjestelmää, eli niin sanottua korttelikeräystä, joka perustuu kiinteistöille järjestettyihin yhteisiin keräyspaikkoihin.

Jätehuoltojärjestelmä perustuu jätteiden synty- paikkalajitteluun. Asukkaat lajittelevat materiaalina hyödynnettävät jätteet sekä vaaralliset jätteet. Jäljelle jäävästä sekajätteestä tuotetaan Tammervoimassa lämpöä ja sähköä.

Hyötyjätteitä kerätään kiinteistöillä sekä ekopisteissä. Pakkausjätteiden keräysverkosto koostuu Suomen Pakkauskierrätys Rinki Oy:n ekopisteistä sekä Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n asuinalueilla ja maaseutukunnissa ylläpitämistä ekopisteistä. Lisäksi keräysverkostoa täydennetään kiinteistökohtaisella keräyksellä. Kaikki kerätty materiaali päättyy tuottajien kierrätysjärjestelmään kierrätettäväksi tai hyödynnettäväksi.

Kuva. Jätehuolto perustuu syntypaikkalajitteluun.

Jätteet, jotka eivät kuulu kokonsa, määränsä tai laatunsa vuoksi jäteastioihin, voi viedä paikallisille jäteasemille. Lisäksi alueella on kaksi täyden palvelun jätekeskusta Nokialla Koukkujärvellä ja Tampereella Tarastenjärvellä. Huoltoasemien, korjaamoiden ja rautakauppojen pihoilla on myös Vartti-kontteja, joihin voi viedä kodin vaarallisia jätteitä.

Asiakkaille tarjotaan myös jätteiden kuljetuspalveluja. Repe&Romu -keräyskierros kiertää vuosittain toimialueen kunnissa. Kuorma-autot vastaanottavat vaaralliset jätteet, metalliromun ja sähkölaitteet. Lisäksi Repsikka -noutopalvelu kuljettaa maksua vastaan sellaiset esineet ja jätteet, joita ei voi laittaa tavalliseen jäteastiaan esimerkiksi suuren kokonsa takia.

3.2 JÄTTEENKÄSITTELY

Jäteyhtiö käsittelee osan jätteistä, mutta monet jätelajit toimitetaan tuottajayhteisöille tai muuten jatkokäsittelyyn.

Erilliskerätty biojäte kompostoidaan Tarastenjärven jätekeskuksen kompostointilaitoksessa Tampereella. Lopputuotteena saadaan viherrakentamisessa käytettävää multaa. Vuodesta 2020 alkaen biojätteestä tuotetaan biokaasua Koukkujärven jätekeskukseen valmistuvassa laitoksessa. Laitoksessa tuotetaan lisäksi kierrätyslannoitteita.

Pahvi- ja kartonkipakkaukset toimitetaan tuottajayhteisölle hylsy- ja pakkauskartongin raaka-aineeksi. Lasipakkaukset välivarastoidaan Tarastenjärvellä vastaanottoterminalissa ja toimitetaan sieltä tuottajayhteisölle hyödynnettäväksi. Muovipakkaukset käsitellään Fortumin muovijalostamossa Riihimäellä, jonne ne kuljetetaan välivaraston kautta tai suoraan Rinki-ekopisteestä.

Muista pakkauksista poiketen tuottajavastuulle kuuluvat metallipakkaukset kerätään yhdessä pienmetallin kanssa. Metallit kuljetetaan Kuusakoski Oy:lle, josta ne toimitetaan esikäsittelyn jälkeen metalliteollisuuden raaka-aineeksi.

Paperin keräämisestä vastaavat tuottajayhteisön luokun toimivat kuljetusyrittäjät ja käsittelystä tuotta-

jayhteisöt. Keräyspaperi toimitetaan raaka-aineeksi paperiteollisuudelle.

Sekajäte ja muu jäte, jota ei voida hyödyntää materiaalina, hyödynnetään lämmön ja sähkön tuotannossa Tammervoiman hyötyvoimalassa.

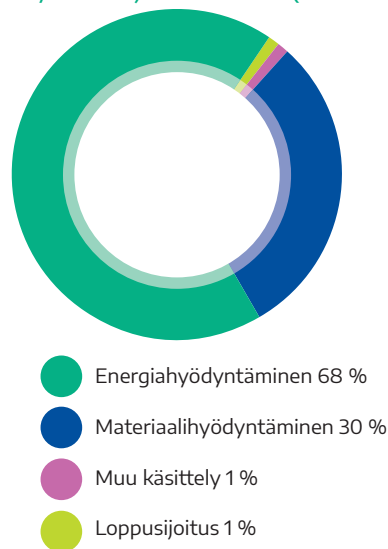
Puujätettä käytetään haketettuna kompostoinnin tukiaineena. Puujätettä käytetään myös uusiutuvana polttoaineena energiantuotannossa.

Vaaralliset jätteet lähetetään Tarastenjärven vaarallisten jätteiden aseman kautta käsittelyyn ja hyödynnettäväksi muun muassa Fortumille ja Kiertö Ympäristöpalveluille.

Sähkölaitteet toimitetaan vastaanottopisteistä tuottajayhteisöjen käsittelylaitoksille.

Kaatopaikoille sijoitetaan enää vain hyvin vähän jätteitä. Vanhojen kaatopaikkojen jälkihoitovastuu on kuitenkin hyvin pitkä, vähintään 30 vuotta. Pirkanmaan Jätehuolto vastaa jätekeskustensa kaatopaikka-alueiden sulkemisesta, maisemoinnista ja jälkihoidosta. Kaatopaikoilta muun muassa kerätään kaatopaikkakaasut ja -vedet, ja kaatopaikat maisemoidaan.

Kaikki Pirkanmaan Jätehuollon vastaanottamat yhdyskuntajätteet 2018 (208 643 t)

Kuva. Jäteyhtiön vastaanottaman yhdyskuntajätteen jakautuminen käsittelytavoittain. Tilastoon ei sisälly tuottajavastuun ja elinkeinoelämän suoraan kierrätykseen ohjaamat jätevirrat. Alueellista kierrätysastetta ei nykyisillä ympäristöhallinnon tietojärjestelmillä ja tiedonkeruutavoilla pystytty vielä tuottamaan.

3.3 JÄTENEUVONTA JA VIESTINTÄ SEKÄ MUUT VIESTINNÄN MUODOT

Kunnan on järjestettävä jäteneuvontaa, -tiedotusta ja -valistusta kunnan vastuulle kuuluvan yhdyskuntajätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseksi ja jätehuollon asianmukaiseksi toteuttamiseksi. Kunnat ovat siirtäneet tämän palvelutehtävän jäteyhtiön hoidettavaksi.

Jäteyhtiössä tuotetaan neuvonta-aineistoa jätehuollosta ja sitä jaetaan kohderyhmille eri kanavien kautta. Lapsille ja nuorille jätetietoutta jaetaan taiteen ja kulttuurin keinoin. Osakkuusyhtiö Ekokumppanit toteuttaa alueen asukkaille materiaalitehokkuusneuvontaa.

Lakisääteisen jäteneuvonnan ja -viestinnän ohella jätehuollon eri toimijoiden kesken viestitään monin eri tavoin. Nykyisiä yhteistyömuotoja eri toimijoiden kesken:

- jäteyhtiön ja jätehuoltolautakunnan säännölliset yhteistyöpalaverit
- ympäristövalvojatapaamiset vähintään vuosittain ja tarpeen mukaan
- valtuusto- ja lautakuntainfot tarpeen mukaan
- kuntajohtajatapaamiset vuosittain
- omistajatapaamiset tarpeen mukaan
- suora yhteydenpito kuntien nimeämiin jäteyhtiön omistajaohjauksen yhdyshenkilöihin
- jäteyhtiön sähköinen uutiskirje Jäteposti
- kuntavierailut.

3.4 MUUTOKSET TOIMINTAYMPÄRISTÖSSÄ

Jätelaki ja jätealan keskeiset asetukset on uudistettu vuosina 2011-2016, mutta jätelaki on jatkuvassa muutoksessa toimintaympäristön muutosten ja EU-lainsäädännön muuttumisen vuoksi. Vuonna 2018 jätelakia on muutettu (445/2018) muun muassa kunnan jätehuollon järjestämisvastuun kaventumisen myötä. Lisäksi vuoden 2020 alussa astuu voimaan jätelain toisen vaiheen muutos, joka täsmentää kunnan toissijaiselle jätehuollon järjestämisvelvollisuudelle säädettyjä edellytyksiä ja siihen

liittyviä menettelyjä.

Myös EU:n jätedirektiivi on uudistunut. Direktiivi asettaa muun muassa uudet, nykyistä kunnianhimoisemmat tavoitteet yhdyskuntajätteen ja pakkausjätteen uudelleenkäytön valmistelulle ja kierrätykselle. Direktiivissä esitetään, että vuoteen 2025 mennessä vähintään 55 % yhdyskuntajätteestä kierrätetään. Vuoteen 2030 mennessä tavoite nousee 60 prosenttiin ja vuonna 2035 yhdyskuntajätteestä tulee kierrättää jo 65 %. EU:n jätedirektiivin muutokset on pantava täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä heinäkuuhun 2020 mennessä, minkä vuoksi ympäristöministeriö on käynnistänyt jätelainsäädännön uudistuksen.

Toimialueen kunnat ovat tehneet tiivistä yhteistyötä jäteyhtiön perustamisvaiheessa ja kunnissa oli tuolloin myös jätehuollon järjestämisen asiantuntemus. Yhtiön toiminnan vakiinnuttua kunnissa hoidettiin jätehuollon viranomais- ja valvontatehtävät yhtiön keskittyessä palvelujen järjestämiseen. Kuntien yhteisen jätehuoltoviranomaisen perustamisen myötä myös jätehuollon järjestämisen viranomaistehtävät poistuivat kunnista. Tämän vuoksi jätehuoltoa koskeva päätöksenteko on tiivistynyt ja alueellistunut, ja poliittinen päätöksenteko on siirtynyt kauemmas kuntien toimielimistä. Lisäksi tiukentuva lainsäädäntö ja muut toimintaympäristön muutokset edellyttävät yhä suurempaa asiantuntemusta jätehuoltotehtävien hoidossa. Kunnilla on kuitenkin kasvava kiinnostus osallistua jätehuollon järjestämistä koskevaan päätöksentekoon. Myös kuntien kuntarakenteissa tapahtuvat muutokset edellyttävät alueellisten erityispiirteiden huomioimista jätehuollon järjestämisessä ja sitä koskevassa päätöksenteossa.

Kansalaisten ympäristötietoisuus on kasvanut ja kiinnostus jätehuoltoa kohtaan lisääntynyt viime vuosien aikana. Samalla myös vaatimukset monipuolisista ja joustavista jätehuoltopalveluista kohtaan ovat kasvaneet. Jäteyhtiön tekemät tutkimukset osoittavat, että lajitteluhaluus on toimialueella korkea ja asukkaat ovat kiinnostuneita saamaan tietoa kierrätyksen ja jätehuollon vaikutuksista ympäristöön. Osa asukkaista ei neuvonnasta ja lajittelumah-

dollisuuksien järjestämisestä huolimatta kuitenkin lajittele. Etenkin niiden taloyhtiöiden asukkaita, joilla on kotipihassaan hyvät lajittelumahdollisuudet, on aktivoitava. Jätteen määrän vähentämistä pidetään tärkeänä, mutta muutokset kulutustottumuksissa näkyvät hitaasti.

Jätevirrat ovat myös muuttuneet laadultaan. Eri jätelajeja kerätään aikaisempaa enemmän ja jätteille on kehitetty tehokkaampia hyödyntämistapoja. Vaikka vain pieni osa jätteestä on sellaisenaan taloudellisesti arvokasta materiaalia, jätealasta on tullut

kiinnostava taloudellinen toimiala, jossa on syntynyt kilpailua jätteestä. Raaka-aineiden ja energian hinnannousu sekä ilmastonmuutoksen hillintään liittyvät ohjaukset lisäävät edelleen kiinnostusta alaan. Myös kiertotalous on noussut viime vuosien megatrendiksi ja esimerkiksi Suomen tavoitteena on nousta kiertotalouden kärkimaaksi vuoteen 2025 mennessä.

4 JÄTESTRATEGIATYÖN ETENEMINEN JA TOTEUTUS

Kuntien yhteinen jätestrategia valmisteltiin vuosille 2019-2025. Strategiatyötä koordinoivat alueellinen jätehuoltolautakunta sekä Pirkanmaan Jätehuolto Oy. Strategiatyössä keskityttiin kunnan vastuulle kuuluviin, asumisessa syntyviin jätteisiin. Tavoitteena oli kirkastaa kuntien yhteinen tahtotila jätehuollon toteuttamisesta ja sen keskeisistä periaatteista muuttuvassa toimintaympäristössä.

Strategiatyötä varten perustettiin ohjausryhmä, joka ohjasi ja seurasi projektin käytännön toteuttamista. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimi jätehuoltolautakunnan puheenjohtaja Aleks Jänntti.

Strategiatyön teema-aiheiden mietintään osallistettiin suuri joukko asiantuntijoita, kuntien edustajia,

viranomaisia ja kuntalaisia järjestämällä työpajoja, keskustelutilaisuuksia ja muita vuorovaikutteisia tilaisuuksia. Lisäksi työn tueksi teetettiin kyselytutkimuksia, joilla selvitettiin osallistettavaa joukkoa laajemmin näkemyksiä jätehuoltopalveluista ja niiden järjestämisen periaatteista.

Helmikuussa 2019 toimialueen kunnille, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille ja Pirkanmaan ELY-keskukselle varattiin mahdollisuus lausunnon antamiseen jätestrategialuonnoksesta. Lausuntoja jätettiin 21 kpl. Maalis-huhtikuussa 2019 jätestrategialuonnosta käytiin lisäksi esittelemässä toimialueen kunnissa, jolloin halukkailla oli mahdollisuus esittää luonnokseen liittyviä näkökohtia.

Tilaisuus	Sisältö	Ajankohta	Osallistujat
Strategiatyön aloitusseminaari	Alustukset Eri toimijoiden odotukset työlle	7.9.2017	80
Asiantuntijatyöpaja	Kokonaisuuden kannalta parhaiden tulosten saavuttaminen jätelain etusijajärjestys huomioiden	21.9.2017	45 - jätelautakunta - kunnat - Pirkanmaan Jätehuolto - Pirkanmaan liitto - Pirkanmaan ELY-keskus - MTK-Pirkanmaa - Ekokumppanit - TAKK - TAMK - VTT
Kuntaseminaari	Jätestrategiatyön tilannekatsaus Keskustelua toimijoiden rooleista, yhteistyömuodoista ja sitoutumisesta strategiaan	7.2.2018	26 edustajaa 16 kunnasta
Jäteilta	Vuorovaikutteinen ilta Haja-asutusalueen erityispiirteiden huomiointi Palvelujen esittely ja asukkaiden näkemysten kuuntelu	Ruovesi 13.3.2018	n. 20 kpl asukkaita kunnan ympäristövalvonta kunnan edustajia
Jäteilta	Vuorovaikutteinen ilta Haja-asutusalueen erityispiirteiden huomiointi Palvelujen esittely ja asukkaiden näkemysten kuuntelu	Ikaalinen 14.3.2018	n. 20 kpl asukkaita kunnan ympäristövalvonta

Taulukko. Jätestrategian valmistelutilaisuudet

Strategian valmistelun kannalta merkitykselliset asiat jäseneltiin kolmeen teema-alueeseen, jotka olivat:

- Teema 1: Jätehuollon tulevaisuus ja järjestäminen
- Teema 2: Jätehuolto haja-asutusalueella nyt ja tulevaisuudessa
- Teema 3: Vastuut ja yhteistyö jätehuollon järjestämisessä

4.1 JÄTEHUOLLON TULEVAISUUS JA JÄRJESTÄMINEN

Asiantuntijatyöpaja Tampereella 21.9.2017

Ensimmäisen teeman puitteissa järjestettiin asiantuntijatyöpaja, johon kutsuttiin alueen kuntien ja muiden sidosryhmien yhteyshenkilöitä sekä asiantuntijoita. Työpajassa pyrittiin löytämään suuntaviivoja jätehuollon järjestämisen yhteisille periaatteille sekä palvelutason määrittämiselle. Tilaisuudessa pohdittiin myös sitä, miten jätehuollon järjestämisessä saavutettaisiin kokonaisuuden kannalta paras lopputulos etusijajärjestystä noudattamalla. Työpajassa keskusteltiin myös erilaisista kannustinmalleista, joiden avulla jätehuoltoa voitaisiin ohjata oikeaan suuntaan.

4.2 JÄTEHUOLTO HAJA-ASUTUSALUEELLA NYT JA TULEVAISUUDESSA

Ruoveden jätestrategialta, Urheilutalon kahvio 13.3.2018

Ikaalisten jätestrategialta, Tevaniemen kylätalo 14.3.2018

Asukastilaisuuksien tavoitteena oli tunnistaa haja-asutusalueiden jätehuollon tarpeita ja erityiskysymyksiä. Aikaa varattiin asukkaiden näkemysten kuuntelulle jätehuollon palvelutarpeista haja-asutusalueella. Keskustelua käytiin muun muassa aluekeräyspisteistä, kimpakeräyksen laajentamisesta ja hyötyjätteiden erilliskeräyksen laajentamisen periaatteista.

- **Ympäristöllinen kestävyys**
  - Terveys- ja ympäristöhaittojen minimointi
  - Etusijajärjestyksen noudattaminen
- **Turvallisuus ja toimintavarmuus**
- **Yhteiskunnallinen kestävyys**
- **Sosiaalinen kestävyys**
- **Taloudellinen kestävyys**
- **Läheisyysperiaate**

4.3 VASTUUT JA YHTEISTYÖ JÄTEHUOLLON JÄRJESTÄMISESSÄ

Yhteistyötilaisuus kuntapäättäjien kanssa Tampereella, Työväenmuseo Werstas 7.2.2018

Tilaisuuden tavoitteena oli yhteisen ymmärryksen lisääminen jätehuollon vastuutoimijoiden rooleista kuntavastuullisessa jätehuollossa. Lisäksi tavoitteena oli kuulla kuntapäättäjiä yhteisen strategian valmistelussa. Tilaisuudessa käytiin keskustelua aiemmin esille nousseista jätehuollon järjestämisen keskeisistä periaatteista sekä jätestrategian hyväksymismenettelyistä.

4.4 KUNTALAISTEN VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET

Jäteiltojen lisäksi strategiatyön yhteydessä toteutettiin kolme laajaa kyselytutkimusta teemojen aiheista. Tutkimuksilla selvitettiin tilaisuuksia laajemmin kuntalaisten näkemyksiä jätehuoltopalveluista ja kierrätyksestä. Jätestrategiakyselyt toteutettiin vuosina 2017 ja 2018 internet-paneelikyselyinä. Kyselyillä kartoitettiin jätteiden lajitteluun ja jätehuollon palveluun liittyviä tekijöitä sekä ympäristövaikutusten arvioinnin ja palvelutason suhdetta jätehuollossa. Vuoden 2018 kyselyssä selvitettiin lisäksi kiinnostusta naapuruston yhteisiä jäteastioita kohtaan (kimppa-astiat). Lisäksi toimialueen vapaa-ajan asukkaille toteutettiin erillinen sähköpostikysely samaan aihepiiriin liittyen.

Välttämättömyyspalvelu eläimelle, asumiselle ja yrittämiselle kaikkialla Suomessa.

Tavoitteena oli kartoittaa vapaa-ajan asukkaiden lajittelukäyttäytymistä, näkemyksiä palvelutasosta ja jätekimpoista.

Vuonna 2017 tehtiin myös lietteiden jätehuollosta asiakastytyväisyyskysely, joka toteutettiin puhelinhaastatteluina syyskuulla 2017.

Strategiatyössä hyödynnettiin edellä mainittujen tutkimusten lisäksi jäteyhtiön säännöllisesti teettämiä asiakastutkimuksia, joita on yli 20 vuoden ajalta. Jätestrategian valmistelutyöhön oli mahdollista

osallistua myös verkkosivujen yleisen palautekanavan kautta. Palautteiden verkkolomake oli auki koko strategiatyön ajan ja sen käyttöön kannustettiin tilaisuuksissa ja tiedotteissa.

Jätestrategia on julkaistu tiiviissä esitysmuodossa, jota tukee ja taustoittaa tämä perustelumuistio. Myös tutkimustuloksista on koottu olennaisimmat asiat ja johtopäätökset tähän muistioon. Varsinainen raportointivaihe ajoittui loppuvuoteen 2018 ja alkuvuoteen 2019.

5 VISIO, STRATEGISET PAINOPISTEET JA TOIMENPITEET

Visio 2025: Ympäristölle ja asukkaalle parasta jätehuoltoa

Alueella on laadukas jätehuoltojärjestelmä, joka palvelee joustavasti ja motivoi asukkaita. Jätehuolto järjestetään ja sitä kehitetään avoimessa yhteistyössä eri toimijoiden kesken etusijajärjestys huomioiden ja ympäristöhyödyt varmistaen. Strategiajakson päätyttyä alueella on kestävä, motivoiva ja ympäristöhyötyä tuottava jätehuoltojärjestelmä. Toiminnalla vastataan kierrätystavoitteisiin ja tuotetaan uutta tietoa kansalliselle ja EU-tasolle.

5.1 STRATEGISET PAINOPISTEET, TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

5.1.1 Ympäristöhyödyt varmistaen

Jätehuoltopalvelujen järjestämisen ja kehittämisen ensimmäisenä strategisena painopisteenä on ympäristöhyötyjen varmistaminen. Jätehuolto toimii kiertotalouden mahdollistajana edistäen etusijajärjestyksen mukaista jätehuoltoa. Työhön jätteen määrän vähentämiseksi panostetaan. Jätehuollon palvelut

järjestetään ja niitä kehitetään siten, että toiminnalla tuetaan jätelainsäädännön vaatiman, vähintään 55 %:n kierrätysasteen saavuttamista vuoteen 2025 mennessä. Kierrätysasteen saavuttamista tuetaan tehostamalla hyötyjätteiden keräystä, parantamalla palveluja ja lisäämällä olemassa olevien palveluiden käyttöastetta. Jätehuollon järjestämistä ja kehittämistä koskevat päätökset tehdään aina ympäristövaikutukset huomioiden ja -hyödyt varmistaen.

Ympäristöhyötyjen varmistaminen toiminnan strategisena periaatteena on perusteltua toimintaympäristön muutosten vuoksi. Tiukentuva jätelainsäädäntö edellyttää panostamista jätteen määrän vähentämiseen, jätteiden lajitteluun ja kierrätykseen. Monipuoliset jätehuoltopalvelut takaavat myös turvallisen asuin ympäristön ja toimivan jätehuollon sekä vähentävät luonnonvarojen kulutusta. Toimiva jätehuolto tukee osaltaan myös kuntien tavoitteita ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi.

Jätelainsäädäntö luo myös vahvan perustan ympäristövaikutusten tutkimiselle. Lain mukaan jätehuoltopalvelujen vaihtoehtoja on suositeltavaa vertailla linkaaritarkasteluna, joka on standardoitu laskenta-

menettely ympäristövaikutusten arviointiin. Käytännössä tämä tarkoittaa, että jätehuollon järjestäjän ja viranomaisten on elinkaariperusteisesti selvitettävä jätelajien keräys-, kuljetus- ja käsittelyjärjestelmien päästöt sekä hyödyntämisellä korvattava tuotanto. Vaihtoehtojen keskinäinen paremmuus on voitava

perustella riittävän kokonaisvaltaisesti toteutetuilla selvityksillä.

Tuotanto- ja kulutussektorilla tehtävät ympäristövaikutusten arvioinnit lisäävät myös tietoa materiaalitehokkuuden ja jätteen synnyn ehkäisyn merkityksestä.

TAVOITTEET 2025	MITTARIT
Kunnat toimivat esimerkkeinä kiertotalouden edistämisessä.	Bio- ja hyötyjätteiden talteenottoaste (%)
Ympäristövaikutusten arvioinnit ovat osa toiminnan suunnittelua.	Sekajätteen koostumus
Jätehuollon ilmasto- ja muut ympäristövaikutukset vähenevät.	Toteutetut jätteen määrän vähentämishankkeet (kpl)
Bio- ja hyötyjätteiden lajittelutehokkuus kasvaa vähentäen niiden määrää sekajätteen joukossa.	Ilmastovaikutus kok. CO2 elinkaaritarkasteluilla arvioituna

Näihin panostamalla saavutamme tavoitteet:

TOIMENPIDE	VASTUUTAHO
Kuntien hankinnoissa asetetaan kriteereitä muun muassa materiaalitehokkuudelle, kierrätysmateriaalien käytölle, tuotteen käyttöiälle ja korjattavuudelle sekä tuotteen tai sen osien kierrätettävyydelle käytön jälkeen.	Kunnat
Ruokahävikin vähentämisen pilottihankkeita laajennetaan.	Kunnat, Ekokumppanit Oy
Materiaalitehokkuustyöstä raportoidaan säännöllisesti.	Kunnat, Ekokumppanit Oy
Jätteiden lajittelumahdollisuuksia parannetaan kuntien hallinto- ja palvelutoiminnoissa.	Kunnat, jäteyhtiö
Jätehuoltopalvelujen vaihtoehtojen tarkastelu toteutetaan elinkaaritarkasteluna (LCA) päivittyneillä lähtötiedoilla.	Jäteyhtiö, jätehuoltoviranomainen
Jätetaksan kannustavuutta vahvistetaan bio- ja hyötyjätteiden lajittelun tehostamiseksi.	Jäteyhtiö, jätehuoltoviranomainen
Jätehuoltomääräykset päivitetään jätteiden lajittelun tehostamiseksi ja jäteastioiden tyhjennysvälien tarkistamiseksi.	Jätehuoltoviranomainen
Keinoja jätehuollon ympäristövaikutusten vähentämiseksi selvitetään: uusia keräys-, kuljetus- ja käsittelymenetelmiä pilotoidaan ja otetaan mahdollisuuksien mukaan käyttöön.	Jäteyhtiö, jätehuoltoviranomainen
Jätteen käsittelyssä käytetään parasta saatavilla olevaa tekniikkaa.	Jäteyhtiö
Eri keinoja ja kannustimia testataan lajittelun tehostamiseksi: onnistuneita pilotteja otetaan toimialueella käyttöön ja laajennetaan mahdollisuuksien mukaan.	Jäteyhtiö
Alueellisesta kierrätysasteesta pyritään muodostamaan tilannekuva.	Pirkanmaan ELY-keskus
Jätteiden omatoimista käsittelyä seurataan ja asiassa annetaan ohjeistusta kiinteistöille.	Jätehuoltoviranomainen, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset

5.1.2 Asukas huomioiden

Jätestrategian toisena painopisteenä on asukkaan huomioiminen. Kaikille asukkaille turvataan monipuoliset, sujuvat ja joustavat jätehuoltopalvelut. Asukkaiden tietoisuutta jätteen määrän vähentämisestä, lajittelusta ja kierrätyksestä lisätään. Näin asukkaat ovat entistä tietoisempia lajittelun merkityksestä ja ympäristöhyödyistä sekä toisaalta jätehuollon rasitteesta ja taloudellisista vaikutuksista. Kannustavalla jätetaksalla sekä kimppakeräystä ja arjen lajittelukäytäntöjä tukemalla asukkaita motivoidaan jätteen määrän vähentämiseen sekä jätteiden lajitteluun.

Toimiva jätehuolto on asukkaan oikeus, mutta toisaalta myös velvollisuus. Jätelaki asettaa kunta-vastuulliselle jätehuoltopalvelulle erilaisia laatuvaatimuksia, mutta edellyttää myös jätteen luovuttamista alueella järjestettyyn kuljetukseen tai alueelliseen vastaanottopaikkaan. Asukkaalla on siis palvelun vastaanottajaroolin lisäksi myös aktiivisen toimijan rooli. Tämän vuoksi jätehuoltopalvelun tulee vastata

saavutettavuudeltaan, laadultaan ja käytettävyydeltään asukkaiden odotuksia.

Jätteen määrän vähentäminen sekä lajittelun tehostaminen vaativat tuekseen viestintää, jolla asukkaan oma vaikutusmahdollisuus kiinteistön jätehuoltokustannukseen tuodaan selkeästi esiin. Myös sähköisten palvelujen ja raportoinnin merkitys kasvaa tulevaisuudessa.

Eri toimijoiden on myös perusteltava lajittelumahdollisuuksien alueelliset erot ja lisättävä asukkaiden tiedonsaantia ympäristöhyödyistä ja toisaalta mahdollisista haitoista. Palvelun järjestämistä tai sen puuttumista tulee ympäristövaikutusten lisäksi perustella taloudellisilla vaikutuksilla. Kustannusvaikutus asukkaan jätemaksuihin, hyötyjätteiden keräyksen tukeminen ja muutokset sekajätteen hinnoitteluun on tuotava läpinäkyvästi esiin. Asukkaan tulee pystyä luottamaan tutkittuun tietoon ja toimijoiden asiantuntijuuteen ympäristöhyödyn varmistamisessa.

TAVOITTEET 2025	MITTARIT
Alueella on tarjolla monipuoliset ja joustavat jätehuoltopalvelut alueelliset erityispiirteet huomioiden.	Asukastyytyväisyys Asukaskyselyiden tulokset
Asukkaiden motivaatio lajitteluun ja kierrätykseen on lisääntynyt.	Bio- ja hyötyjätteiden keräyksen piirissä olevien kiinteistöjen määrä (kpl)
Tiedotus ja neuvonta tavoittaa asukkaat laajasti.	Jätehuoltoon liittyneiden kiinteistöjen määrä (kpl)
Asukkaat ymmärtävät jätteen määrän vähentämisen tärkeyden.	Viestinnän eri kohderyhmien saavutettavuus (kontaktia/a)
Perusteet jätehuoltopalveluiden alueellisista eroista viestitään asukkaille.	Jätehuoltoviranomaisen hakemusten keskimääräinen käsittelyaika (vrk/a)
Jätteiden keräyspaikat ovat siistejä ja helposti saavutettavia.	

Näihin panostamalla saavutamme tavoitteet:

TOIMENPIDE	VASTUUTAHO
Jätehuollon palvelutaso määritellään toimialueelle ja sen toteutumista arvioidaan.	Jäteyhtiö, jätehuoltoviranomainen, kunnat
Palveluverkoston riittävä kattavuus, saavutettavuus ja käytettävyyttä tutkitaan.	Jäteyhtiö, jätehuoltoviranomainen
Jätehuollon liittymisvelvollisuutta seurataan ja liittymättömät kiinteistöt ohjataan jätehuollon piiriin.	Jätehuoltoviranomainen, kuntien ympäristönsuojeluviranomainen
Arjen lajittelukäytäntöjä tuetaan (esim. biopussien jakaminen).	Jäteyhtiö
Jätteenkeräysalueiden laajentamisen mahdollisuus selvitetään.	Jäteyhtiö, jätehuoltoviranomainen
Uutta aineistoa tuotetaan jätteen synnyn ehkäisystä, lajittelusta ja kierrätyksestä jaettavaksi eri kanavien välityksellä.	Jäteyhtiö
Sähköisiä palveluita parannetaan.	Jäteyhtiö, jätehuoltoviranomainen
Pientalojen asukkaita kannustetaan kimpfakeräykseen.	Jäteyhtiö

5.1.3 Yhteistyöllä onnistuen

Jätehuoltoyhteistyötä tehostetaan ja selkeytetään eri toimijoiden välillä. Kuntien, jäteyhtiön ja muiden viranomaisten yhteistyötä tehostetaan, vastuita selkeytetään ja asioiden valmistelun avoimuus varmistetaan. Päätöksiä tehdään tietopohjaisesti ja yhteistä ymmärrystä lisäten.

Kaikilla jätehuollon toimijoilla on oltava yhteinen näkemys jätehuollon toteuttamisesta ja kehittämisestä toimialueella. Yhteistyötä ja tiedonkulkua eri jätehuollon toimijoiden välillä on tarpeen tehostaa. Jätehuollon ratkaisut tukevat näin toisiaan ja jätehuoltoa kehitetään yhdessä samaan suuntaan. Mm. omistajaohjauksen tehostamiseksi kuntien jätehuollon asiantuntemusta lisätään.

Lainsäädäntö määrittelee yleisesti jätehuollon eri toimijoiden roolit ja vastuualueet, mutta työnjako

vastuineen ja yhteistyömuotoineen ei vielä ole kaikilta osin yksiselitteistä ja selkeää. Jokaisella jätehuollon toimijalla on oltava selkeä ymmärrys kunkin toimijan roolista, vastuista ja tehtävän sisällöstä, jotta yhteistyö on sujuvaa ja vailla päällekkäisyyksiä. Vastuiden ja roolien selkeyttäminen on myös asiakkaiden oikeanlaisen neuvonnan ja tiedottamisen kannalta ensiarvoisen tärkeää.

Jätehuollon muuttuva toimintakenttä, jätehuoltoon liittyvät erilaiset intressit ja nopeasti muuttuva lainsäädäntö vaativat avointa keskusteluyhteyttä jätehuollon toimijoiden välillä. Jätehuollon vastuutoimijat tekevät jatkuvaa yhteistyötä. Päätöksenteon ennakoitavuuden ja toiminnan suunnittelun vuoksi on välttämätöntä, että vuoropuhelu on avointa ja oikea-aikaista. Kaikilla osapuolilla on myös oltava vaikutusmahdollisuus asioiden valmisteluun sekä riittävä tieto päätöksenteon tueksi.

TAVOITTEET 2025	MITTARIT
Jätehuollon toimijoiden tehtävät, roolit ja vastuut ovat selkeät.	Yhteistyöpalaverien määrä/ a
Kunnat osallistuvat aktiivisesti jätehuoltoa koskevaan päätöksentekoon.	Kyselyiden tulokset
Alueellinen asiantuntemus jätehuollosta on vahvistunut ja kaikilla osapuolilla on valmius tietopohjaiseen päätöksentekoon.	Tehdyt toimenpiteet/ a

Näihin panostamalla saavutamme tavoitteet:

TOIMENPIDE	VASTUUTAHO
Säännölliset yhteistyöpalaverit ja kuntavierailut jätehuollon toimijoiden kesken.	Jäteyhtiö, jätehuoltoviranomainen, kunnat, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset, vesilaitokset
Kunnille varataan vaikutusmahdollisuus asioiden valmisteluun ja lausuntojen antamiselle varataan riittävästi aikaa.	Jätehuoltoviranomainen, jäteyhtiö
Merkittävässä jätehuoltoa koskevissa päätöksissä järjestetään yleisötilaisuudet kuntien päättäjille, asukkaille ja viranomaisille.	Jätehuoltoviranomainen
Monikanavaista viestintää lisätään jätehuollon tilasta, muutoksista ja toiminnan mittareista.	Jäteyhtiö
Yhteistyötä lisätään kaavoituksen ja rakennusvalvonnan kanssa toimivan jätehuollon järjestämiseksi.	Jäteyhtiö, jätehuoltoviranomainen
Jätehuollon järjestämistä koskevien pilottien kokemuksista raportoidaan säännöllisesti toimialueen kunnille.	Jäteyhtiö
Hyviä menettelytapoja kehitetään ja tilaajaosaamista vahvistetaan kilpailutuksissa.	Jäteyhtiö

6 STRATEGIAN JATKUVUUS

Kuntien yhteisen jätestrategian aikajänne ulottuu ennustettavaan lähitulevaisuuteen, noin vuoteen 2025. Jätehuoltoa säätelevässä lainsäädännössä on viimeisen kymmenen vuoden aikana tapahtunut suuria muutoksia ja niitä tulee lisää vielä lähivuosina. Jo nyt tehdyt muutokset vaikuttavat jätehuollon järjestämiseen merkittävästi. Tämän vuoksi strategian päivitys on tarpeen aloittaa viimeistään vuonna 2024 tai jo sitä ennen, mikäli toimintaympäristön muuttuminen tätä edellyttää.

Tämän strategian periaatteet tulee huomioida vastuutoimijoiden omissa strategioissa, ohjelmissa ja toiminnan suunnittelussa. Tarkemmat toiminnan tavoitteet ja mittarit määritellään vastuutoimijoiden omissa toimintasuunnitelmissa.

LIITE JÄTESTRATEGIAN VALMISTELUN OHJAUSRYHMÄ

Aleksi Jäntti, apulaispormestari,
alueellisen jätehuoltolautakunnan pj, puheenjohtaja

Kari Kankaala, ympäristö- ja kehitysjohtaja,
Tampereen kaupunki (1.5.2018 saakka Kaisu Anttonen, ympäristöjohtaja)

Harri Kallio, toimitusjohtaja,
Pirkanmaan Jätehuolto Oy

Anu Toppila, jätehuoltoinsinööri,
alueellisen jätehuoltolautakunnan esittelijä (12.8.2018 saakka Hannele Tiitto, vs. jätehuoltoinsinööri)

Esa Nummela, kehityspäällikkö,
Pirkanmaan Jätehuolto Oy

Saana Ojala, toimintajärjestelmäasiantuntija,
Pirkanmaan Jätehuolto Oy

Paula Pokkinen, tiedottaja,
Pirkanmaan Jätehuolto Oy

Sinikka Jalo, tiedottaja,
Pirkanmaan Jätehuolto Oy (31.12.2018 saakka)